

Werkplan Kunstfactor 2011

Kennis in Kunst, jaargang 3
Utrecht, oktober 2010

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Positie in sector en samenleving	3
Vertrekpunten 2011	3
Samenwerking en doelgroepen	4
Brandpunt van amateurkunst	4
Communicatie	4
Organisatie	5
Ontwikkeling	5
Beleidsvoorbereiding 2013 – 2016	5
Activiteiten	6
1. Nationale en internationale promotie	6
Kunst zichtbaar	6
Kunst en samenleving	6
Culturele diversiteit	6
2. Educatie, informatie en reflectie	7
Informatie en advisering	7
Empowerment besturen	7
Verbinden amateurkunst en onderwijs	8
3. Ontsluiten en waarderen erfgoed	8
Canon voor de amateurkunst	8
4. Documentatie en archivering	8
Uitbreiden basisgegevens	8
Infotheek en publicaties	8
5. Afstemming en coördinatie	9
Nationaal en internationaal	9
(Digitale) kennisnetwerken	9
Infrastructuur voor de amateurkunst	10

Kunstfactor inspireert en promoot de amateurkunst en vertegenwoordigt deze op nationaal en internationaal niveau. Door te stimuleren dat veel mensen actief kunst beoefenen, leveren we een bijdrage aan een creatieve en harmonieuze samenleving

Inleiding

2011 is het derde jaar waarin Kunstfactor werkt aan de uitvoering van het beleidsplan 'Kennis in Kunst 2009 – 2012'. Op het moment dat we het werkplan voor 2011 ontwikkelen zijn we anderhalf jaar bezig. Er is veel dat we nog willen realiseren. De wereld van de kunsten is voortdurend in beweging en de wereld buiten de kunsten misschien nog wel veel meer. Naast voortbouwen op wat al ingezet is, geven we vanuit ons beleidsplan nog extra focus aan onderwerpen die nu voor onze sector en de samenleving van belang zijn. In dit werkplan lichten we toe welke grote onderwerpen door Kunstfactor in 2011 worden opgepakt en uitgevoerd. We doen dat beknopt, lichten de hoofdzaken eruit. In het activiteitenoverzicht zijn alle activiteiten genoemd, met het doel dat we willen realiseren, de doelgroep en het voorgenomen resultaat.

Positie in sector en samenleving

De sector amateurkunst is een zeer kleurrijke en veelvormige sector. Onderzoeken en publicaties, waarvan verschillende door of in opdracht van Kunstfactor, maken dat zichtbaar. Ze geven een indruk van de diversiteit en het krachtenveld in de sector. We hebben onze activiteiten afgestemd op de sector én de samenleving binnen de beleidsmatige kaders van een sectorinstituut en ons beleidsplan.

Vertrekpunten 2011

Bij het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten stelt Kunstfactor vier vertrekpunten centraal. Deze komen voort uit de rol van Kunstfactor als sectorinstituut amateurkunst en hebben als doel om een brede aanpak en resultaat te realiseren.

De vertrekpunten voor de activiteiten van Kunstfactor zijn een sectorale doorwerking, een effect op nationaal of internationaal niveau, een beleidsmatige insteek en culturele diversiteit.

Omdat onze sector een grote variëteit aan kunststromingen en organisatievormen kent, is het soms noodzakelijk een werkvorm te kiezen die niet voor de hele sector toepasbaar is.

Naast de meer algemene vertrekpunten hanteert Kunstfactor inhoudelijke focuspunten voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten voor 2011, die afgestemd zijn op onze beleidsvoornemens voor 2009 – 2012. Veel beleidspunten en activiteiten van Kunstfactor hebben een langere looptijd dan een jaar. In juni 2010 is bepaald welke activiteiten ook in 2011 doorgaan of een vervolg krijgen. Dat kan zijn vanwege het belang of het doorgaande karakter van de activiteit zelf en ook vanwege afspraken die al gemaakt zijn met partners.

Daarnaast hebben we op basis van de ontwikkelingen in de sector en de samenleving net als in 2010 gekeken welke inhoudelijke focus wenselijk is voor nieuwe activiteiten. Deze focus geven we aan bij de toelichting op de activiteiten in het hoofdstuk hierna.

Samenwerking en doelgroepen

De spilfunctie van Kunstfactor vereist een zo optimaal mogelijke samenwerking met landelijke, provinciale en lokale instellingen kunst en cultuur, met departementen, provinciale en lokale overheden, collega-sectorinstituten, koepelorganisaties binnen de amateurkunst, het kunstvakonderwijs en met organisaties binnen andere sectoren.

Onze activiteiten kunnen niet tot stand komen zonder de vele partners waarmee we samenwerken of intensief contact hebben¹. We hebben grote waardering voor de hechte samenwerking die we al met vele partners hebben en willen deze graag voortzetten en verder uitbouwen. Daarnaast zullen we in het kader van de activiteiten in 2011 nieuwe samenwerkingspartners benaderen, ook binnen de aanpalende sectoren zoals welzijn, sport, sociale zaken en onderwijs.

Bij elke activiteit in het activiteitenoverzicht vermelden we de hoofddoelgroepen waar de activiteit zich op richt. Bij het uitwerken van een activiteit worden die verder geconcretiseerd. De hoofddoelgroepen zijn *netwerken en koepels* (formele en informele verbanden), *overheden* (lokaal, provinciaal en landelijk), *professionals* (organisaties in alle sectoren) en de *politiek*. De *Nederlandse bevolking* is doelgroep voor Kunstfactor als het gaat om de promotie van de actieve kunstbeoefening en de waarde daarvan voor mensen individueel en voor (delen van) de samenleving. Sommige activiteiten hebben een internationale component waarbij we internationale doelgroepen willen bereiken.

Brandpunt van amateurkunst

Kunstfactor wil het brandpunt zijn binnen de actieve kunstbeoefening.

In ons gebouw aan de Kromme Nieuwegracht in Utrecht ontmoeten we landelijke en provinciale organisaties, koepelorganisaties en overheden en ze kunnen daar elkaar ontmoeten. Het pand biedt faciliteiten om seminars, expertmeetings en kleine congressen te organiseren. Daarnaast nodigen wij graag alle koepelorganisaties uit om in ons pand te vergaderen. Velen maken hier al gebruik van.

Op het digitale vlak geeft de website van Kunstfactor niet alleen informatie maar verwijst ook door naar andere waardevolle documentatie over de amateurkunst.

Communicatie

Het zichtbaar maken van de actieve kunstbeoefening en de resultaten van de activiteiten van Kunstfactor vraagt om goede communicatiemiddelen en communicatiekanalen. Dit heeft voortdurende aandacht binnen Kunstfactor.

Kunstfactor spant zich in om actieve kunstbeoefening en de sector goed op de kaart te zetten in de samenleving, omdat aan kunst doen goed is voor de persoonlijke ontwikkeling van mensen en voor de samenleving als geheel.

¹ Achterin het Kunstfactor Jaarverslag 2009 staan de partners uit 2009 vermeld.

In 2011 worden enkele activiteiten uitgevoerd die de waarde van actieve kunstbeoefening in het bijzonder promoten, zoals de Week van de Amateurkunst.

Als kennisinstituut delen we kennis en informatie met onze doelgroepen. We doen dat onder andere via kennisnetwerken, bijeenkomsten, publicaties, de website en de infotheek. We bekijken in 2011 verder op welke manieren digitale netwerken en platforms ingezet kunnen worden. Daarnaast breiden we de informatie op de website over internationale evenementen en activiteiten uit en zorgen we voor meer links naar andere websites met relevante informatie, zoals ambassades met landeninformatie.

Organisatie

Ontwikkeling

Kunstfactor is voortdurend in ontwikkeling. Op basis van een zelfevaluatie begin 2010 nemen wij een aantal concrete stappen om de organisatie nog beter te laten aansluiten op onze taken en de wijze van uitvoering daarvan. Een van de stappen is om het evalueren van de activiteiten verder te verbeteren. Daarbij gaat het niet alleen om het evalueren van de directe uitvoering, maar juist ook van de effecten van de activiteiten binnen het veld.

Het matrixorganisatiemodel, waarin de disciplines herkenbaar zijn, maar ook de volle breedte van de sector grote aandacht krijgt, blijft vooralsnog gehandhaafd.

In de voorbereiding op de kunstenplanperiode 2013 – 2016 evalueren wij de huidige organisatiestructuur. Mede op basis van het beleidsplan voor de volgende periode richten we de organisatie zo in dat deze aansluit bij de voorgenomen taken.

De Ondernemingsraad van Kunstfactor stelt de medewerker in de komende jaren centraal. In lijn met dit beleidsuitgangspunt van de OR wordt in het komende jaar competentie management ingevoerd, houden we een medewerker tevredenheidsonderzoek en blijft de ontwikkeling van het werkklimaat voortdurend punt van aandacht.

De financiële krapte heeft het komende jaar al enige gevolgen. Door het niet uitkeren van loon – en prijscompensatie, naast een verwachte loonstijging, wordt het te besteden budget voor het uitvoeren van activiteiten enigszins beperkt.

Beleidsvoorbereiding 2013 – 2016

In 2011 zal Kunstfactor het beleidsplan voorbereiden voor de kunstenplanperiode 2013 – 2016. Deze voorbereiding vraagt structurele aandacht van het management en de medewerkers. Als onderdeel van die beleidsontwikkeling houden we een enquête binnen het werkveld en organiseren we tien kwalitatieve gesprekken met naar schatting 100 personen die onze doelgroepen en stakeholders vertegenwoordigen.

Begin 2011 publiceert de Raad voor Cultuur zijn sectoranalyse voor de cultuursector.

Kunstfactor stelt uiteraard haar kennis van het veld daarvoor ter beschikking aan de Raad voor Cultuur.

Activiteiten

In dit hoofdstuk geven we per besteltaak de hoofdlijnen voor 2011 weer. We benoemen de focuspunten die Kunstfactor aangebracht heeft en geven enkele voorbeelden van nieuwe of opvallende activiteiten. In het activiteitenoverzicht zijn alle activiteiten per besteltaak opgenomen in alfabetische volgorde.

1. Nationale en internationale promotie

Kunst zichtbaar

De **Week voor de Amateurkunst** gaat in mei 2011 voor het eerst plaatsvinden in Nederland. Het streven is dat in 2011 20 gemeenten een bloeiende amateurkunstweek organiseren, om dat in de jaren daarna verder uit te bouwen. Kunstfactor verbindt, coördineert en zorgt voor landelijke promotie.

Kunst voor en door iedereen, de waarde van kunstbeoefening laten we zien. Ons festival **Kunstfactor Live!** maakt ontwikkelingen zichtbaar in de actieve kunstbeoefening en geeft ruimte aan ontmoeting, kennisuitwisseling en dialoog. In 2011 vindt de derde editie plaats in Rotterdam.

In het feestelijke **A.V.O.N.D.** programma laten we jaarlijks bijzondere artistieke trends en ontwikkelingen zien.

Kunst en samenleving

De **Kunstfactorprijs, voor kunst en samenleving** is een jaarlijkse prijs die vanaf 2010 wordt uitgereikt aan een persoon of organisatie die op uitzonderlijke wijze de actieve kunstbeoefening in de brede publieke belangstelling heeft geplaatst in relatie tot de samenleving.

We leggen en stimuleren verbindingen tussen amateurkunst en andere sectoren, zoals sport en gezondheid. Samen met ouderenbonden organiseren we een *conferentie over ouderen en amateurkunst*. In **Randvoorwaarden kunstbeoefening specifieke doelgroepen** gaan we in op wat actieve kunstbeoefening betekent voor mensen in achterstandsituaties.

Muziek Telt is een driejarig samenwerkingsproject van Kunstfactor, het Fonds Cultuurparticipatie en Muziekcentrum Nederland. Doel van het project is het muziekonderwijs een stevige positie te geven binnen het basisonderwijs. Onderdeel is de zangcampagne 'Zing'es' die onder leiding van Kunstfactor vorm en inhoud krijgt.

Culturele diversiteit

Kunst verbindt en draagt bij aan het ontwikkelen van een eigen *culturele identiteit*. Kunstfactor draagt daaraan bij met een inventariserende publicatie.

Daarnaast laat we amateurkunstuitingen vanuit **Andere culturen in Nederland** zien door onder andere een conferentie over de betekenis en effecten van kunstbeoefening door vrouwen met een andere culturele achtergrond.

Verder is Kunstfactor betrokken bij de ontwikkeling en implementatie van de **Code Culturele Diversiteit**.

2. Educatie, informatie en reflectie

Informatie en advisering

Kunstfactor vergaart en verspreidt expertise over de actieve kunstbeoefening. We maken ontwikkelingen in en rond de amateurkunst zichtbaar en stimuleren ze waar wenselijk en mogelijk. Vanaf april 2009 geven we tweemaandelijks *Kaap Kunst* uit, vaktijdschrift voor de actieve kunstbeoefening. Elk blad heeft een eigen thema en geeft informatie over allerlei aspecten van of rond de actieve kunstbeoefening.

Onze adviseurs zijn deskundigen die midden in het veld van de amateurkunst staan. 'Op locatie' en via email, telefoon en schriftelijk geven we vele adviezen aan onze doelgroepen. Zowel korte eenmalige adviezen als uitgebreidere adviseringstrajecten aan bijvoorbeeld koepelorganisaties, instellingen, gemeenten, festivals, opleidingen en artistiek kader en docenten.

Empowerment besturen

Door de veranderingen in de samenleving in het algemeen en op het gebied van amateurkunst- en subsidiebeleid in het bijzonder, wordt er steeds meer gevraagd van de competenties van organisatoren en bestuurders in het veld van de actieve kunstbeoefening. Kunstfactor helpt hen met informatie en met het ontwikkelen van aanbod voor deskundigheidsbevordering. De vele contacten met de koepels en andere verbanden zijn daar een belangrijk middel in (zie ook kerntaak 5).

In 2010 verscheen de eerste editie van de *Amateurkunstwijzer*. Deze wordt jaarlijks aangevuld en vernieuwd. In 2011 verschijnt de tweede herziene uitgave. De amateurkunstwijzer geeft een schat aan informatie op allerlei terreinen en kan daardoor waardevolle ondersteuning bieden.

Met een aantal activiteiten werken we verder aan het vergroten van de bestuurlijke slagkracht van de sector. Via een gids voor het werken met *Vrijwilligers in de amateurkunst*, een handreiking met analyse van goede voorbeelden van bestuur en voorlichtingsmateriaal voor de implementatie van de *Aanpak preventie seksueel misbruik* geven we bestuurders tools in handen om hun werkwijze te verbeteren.

Innovatie kunsteducatie

Op verschillende manieren willen we de ontwikkeling van de brede kunsteducatie stimuleren. De *Bijeenkomsten docenten kunsteducatie* zijn bedoeld voor inspiratie en voor uitwisseling van kennis en ervaringen. Tijdens Kunstfactor Live! organiseren we voor de derde keer een docentendag waar nieuwe methodieken en ontwikkelingen vanuit binnen- en buitenland worden gepresenteerd.

Kunstfactor neemt deel aan het internationale project *Grundtvig Life Long Learning*. Dit project geeft 'learning providers' en 'learners' meer bewustwording en inzicht in de opbrengst van kunsteducatie en actieve kunstbeoefening. Het project werkt toe naar verschillende prestaties met onder andere een compendium en een pilot course.

In 2011 zet Kunstfactor fors in op het ontwikkelen van *Inhoudelijke richtlijnen* voor kunsteducatie om zo een impuls te geven aan de inhoudelijke ontwikkeling van de kunsteducatie. We doen dit in nauwe samenspraak met het veld. We willen formats realiseren in vrijwel alle disciplines: beeldende kunst, nieuwe media, theater, jeugdcircus, muziek en musical.

We geven een vervolg aan de *Veldcommissies kunstvakopleidingen* met een tweede serie gesprekken en een conferentie samen met de HBO-Raad. Doel is een betere afstemming van de kunstvakopleidingen op de beroepspraktijk in de amateurkunst en kunsteducatie.

Verbinden amateurkunst en onderwijs

Actief met kunst bezig zijn in het onderwijs kan enthousiast maken en een basis leggen voor kunstbeoefening daarbuiten. Bovendien draagt kunstbeoefening bij aan de gehele ontwikkelingen van kinderen. Behalve dat dit voor kinderen waardevol is het ook voor de buitenschoolse kunstbeoefening van grote waarde. Met twee taakgroepen kijken we wat er op de lange termijn en op de korte termijn nodig is en gedaan kan worden om zowel de kunstbeoefening in het *Onderwijs en de brede school* als de verbinding met de amateurkunst te versterken. Daarnaast gaat een gemengde werkgroep van Kunstfactor en Cultuurnetwerk Nederland aan de slag om tot een goede bruikbare definiëring van talentontwikkeling te komen.

3. Ontsluiten en waarderen erfgoed

Canon voor de amateurkunst

Amateurkunst is van alle eeuwen en heeft historische waarde. De historische waarde wordt niet vaak belicht. Kunst beoefenen doen we in het hier en nu, en daar ligt ook de kracht. Kunstfactor maakt in 2011 een begin met het opstellen van een *Canon voor de amateurkunst*. In de canon komen 'stukken' of gebeurtenissen die van grote waarde waren voor de ontwikkeling van de amateurkunst.

Oude en nieuwe stakeholders kijkt naar de relatie tussen industrie en bedrijfsleven en de amateurkunst en vergelijkt daarbij de periode van de industriële revolutie van 1890 tot 1950 met de huidige situatie.

Met *Monumenten in de Kunst* vervolgen we het stimuleren van actieve kunstbeoefening en het verbinden met materieel erfgoed tijdens de Open Monumentendag.

4. Documentatie en archivering

Uitbreiden basisgegevens

Kunstfactor zorgt dat er basisgegevens beschikbaar zijn over de sector en de verbinding met de samenleving. Verschillende onderzoeken hebben we in de afgelopen paar jaar uitgevoerd of laten uitvoeren. In 2011 verschijnt de tweejaarlijkse update van de Monitor Amateurkunst: *Amateurkunst: feiten en trends*. Verder maken we de effecten zichtbaar van de crisis op de amateurkunst met *Last van de crisis*.

In aansluiting op het Europese jaar voor de vrijwilliger verspreiden we via een aantal factsheets gegevens over de *Vrijwilligers in de amateurkunst* om zo de rol van vrijwilligers zichtbaar te maken en de inzet te stimuleren.

Verder maken we de effecten van creatief schrijven op de gezondheid zichtbaar en willen we meer inzicht krijgen in de relatie tussen *Amateurkunst en religie*.

Infotheek en publicaties

Kunstfactor zorgt voor het verzamelen, bewaren en beschikbaar stellen van documenten en publicaties die er toe doen voor de amateurkunst. Verschillende publicaties of webpublicaties zijn gepland om te verschijnen. Daarnaast zullen de adviseurs en beleidsmedewerkers van Kunstfactor vanuit hun deskundigheid artikelen verzorgen in vaktijdschriften.

De **Infotheek** speelt een belangrijke rol bij het toegankelijk maken van documentatie en informatie over de amateurkunst. We bouwen de collectie uit passend bij de functie van sectorinstituut en maken die toegankelijk. In 2011 willen we in samenwerking met Cultuurnetwerk Nederland en Boekmanstichting een gecombineerde digitale zoekfunctie ontwikkelen die de drie catalogi doorzoekt om zo vindbaarheid van materiaal dat niet bij gewone bibliotheken beschikbaar is te vergroten.

5. Afstemming en coördinatie

Nationaal en internationaal

Als sectorinstituut is Kunstfactor voortdurend in overleg met het werkveld. We zorgen voor **Afstemming en coördinatie** met (en tussen) overheden, partners, koepels, netwerken en andere organisaties die voor de kunstbeoefening van belang zijn. We spreken regelmatig met ministeries en de landelijke politiek over verschillende onderwerpen. De beleidsontwikkelingen op landelijk niveau bespreken we met organisaties binnen en buiten de amateurkunst.

Daarnaast heeft Kunstfactor regelmatig overleg met de andere sectorinstituten in de cultuur en met landelijke partners op het gebied van cultuurparticipatie². We zijn actief betrokken bij de Cultuurformatie, een platform voor landelijke organisaties in de cultuur.

Onze medewerkers nemen deel aan netwerkbijeenkomsten op allerlei niveaus, sectoraal en disciplinegericht, **Nationaal en internationaal**. Door expertise-uitwisseling en het bezoeken van conferenties in het buitenland bevorderen we de actieve kunstbeoefening in Nederland.

(Digitale) kennisnetwerken

Kunstfactor onderhoudt allerlei netwerken in de sector. Naast onderwerpen die vanuit de netwerken worden aangedragen, agenderen we daar ook onderwerpen die wij op dit moment als belang zien. In 2011 agenderen we de thema's **Maatschappelijke waarde van de amateurkunst**, de ontwikkeling van creatief burgerschap en culturele diversiteit.

Koepelorganisaties en platforms in de amateurkunst zijn voor Kunstfactor een schakel in het bereiken van de georganiseerde amateurkunst. We organiseren landelijke koepeldagen waar bestuurlijke onderwerpen aan de orde komen en sluiten convenanten met koepels af om tot een goede taakverdeling en afstemming te komen.

Daarnaast vraagt het verbeteren van het contact met en de zichtbaarheid van minder georganiseerde vormen van amateurkunst blijvende aandacht. Verschillende activiteiten richten zich op de cultureel diverse amateurkunst en op de kunstbeoefening door individuele kunstenaars.

Daarnaast werken we aan het opbouwen van **Digitale kennisnetwerken** voor de uitwisseling van kennis op allerlei niveaus. De bruikbaarheid van digitale platforms testen we uit in drie pilotprojecten. Daarnaast gaan we ook de mogelijkheden van digitalisering (E-cultuur) en nieuwe digitale werkvormen (E-teacher, iCursus) nader bekijken.

² Fonds voor Cultuurparticipatie, Cultuurnetwerk Nederland, Kunstconnectie, de Raad van 12, Nederlands Centrum voor Volkscultuur, Erfgoed Nederland en Jeugd Cultuurfonds.

Infrastructuur voor de amateurkunst

Een goede infrastructuur draagt bij aan het plezier, de ontwikkeling en zichtbaarheid van kunstbeoefening. De infrastructuur voor de amateurkunst op lokaal en regionaal niveau willen we versterken en ondersteunen. Speciale aandacht geven we daarbij volgend jaar aan de *Infrastructuur in plattelandsgebieden* voor de amateurkunst en kunsteducatie

Verder nemen we de verschillende *Knooppunten* onder de loep zoals servicepunten, marktplaatsen en werkplaatsen. Door een inventarisatie brengen we discussie op gang en willen verdere professionalisering stimuleren. In een congres samen met onder andere Kunstconnectie, Fonds voor Cultuurparticipatie en Cultuurnetwerk Nederland informeren we over de gevolgen van de gewijzigde politieke en economische situatie voor kunsteducatie, amateurkunst en cultuurparticipatie op provinciaal en gemeentelijk niveau.

Wij zijn partners in het *Community Art Lab XL* dat zich richt op het verbeteren van de voedingsbodem en omstandigheden voor community art door onder andere het bijdragen aan deskundigheidsbevordering en afstemming.